

Romuald Szytk

Prawo zamówień publicznych w praktyce notarialnej

Wstęp

Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych¹ określa zasady i tryb udzielania zamówień publicznych, środki ochrony prawnej, kontrolę ich udzielania oraz organy właściwe w sprawach objętych ustawą. Realizacja tych celów służy efektywnemu wydatkowaniu środków publicznych, które wywierają wpływ na kształtowanie popytu, z zachowaniem warunków gospodarki rynkowej i ochrony konkurencji na rynku wykonawców. Wysoce sformalizowany i precyzyjnie określony tryb postępowania ma spowodować wyłonienie najkorzystniejszego wykonawcy, który zrealizuje zamówienie publiczne na najdogodniejszych warunkach i przy konkurencyjnym wynagrodzeniu. Przesłanki te były również uwzględniane w poprzednich regulacjach prawnych zamówień

---

¹ Dz.U. Nr 19, poz. 177. Zgodnie z art. 227, ustawa weszła w życie z dniem 2 marca 2004 r., z wyjątkiem wymienionych tam sytuacji, które wchodzi w życie z dniem 1 maja 2004 r. Z opóźnieniem wprowadzono Wspólny Słownik Zamówień (CPV) oraz przepisy dotyczące powiadomienia o rozstrzygnięciach przetargowych. Do dnia 9 czerwca br. można zgłaszać kandydatów na arbitrow. Nowa lista 250 arbitrow zostanie sporządzona do dnia 2 września br. Również nie będą obowiązywać w tym terminie wszystkie przepisy w zakresie kontroli zamówień. W razie odrzucenia ofert zawierających rażąco niskie ceny przy największych zamówieniach zamawiający musi informować o tym Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych i Komisję Europejską. Prezesa UZP należy zawiadamiać o wyborze oferty przy zamówieniach przekraczających wartość 60 000 euro.

publicznych. W literaturze powołuje się przy tym na wzorcowe rozwiązanie przyjęte w ustawie z dnia 15 lutego 1933 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucji prawa publicznego² i w rozporządzeniu wykonawczym Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r.³ Postanowienia ustawy miały znaczenie ramowe, zaś kompleksowe i szczegółowe unormowanie znalazło się w rozporządzeniu. Z późniejszych przepisów należy wymienić ustawę z dnia 18 listopada 1948 r. o dostawach, robotach i usługach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz niektórych kategorii osób prawnych⁴, a ponadto ustawę z dnia 28 grudnia 1957 r. o dostawach, robotach i usługach na rzecz jednostek państwowych⁵.

Analizowana ustawa w pełni wykorzystwała dotychczasowe osiągnięcia poprzednich rozwiązań prawnych i niezależnie od tego implementowała przepisy wspólnotowe, czyniąc z nich współczesny i dostosowany do standardów europejskich akt prawny. Do podstawowych zmian zaliczyć należy likwidację preferencji krajowych, utrzymanie wartości przetargu przy jednej zgłoszonej ofercie, możliwość poprawiania błędów rachunkowych, prawo do protestów i odwołań od decyzji zamawiającego, bez względu na wartość zamówienia. Wprowadzono także samodzielny wybór trybu udzielania zamówienia bez zgody Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, składania zamówienia w formie aukcji elektronicznej oraz możliwość uwzględnienia przez zamawiającego wpływu zamówienia na lokalny rynek pracy.

Z przepisów unijnych implementowano do prawa zamówień:

1. Dyrektywę Rady 92/50/EWG z dnia 18 czerwca 1992 r. odnoszącą się do koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na usługi⁶. W myśl art. 1, zamówieniami publicznymi na usługi są umowy o charakterze majątkowym, zawierane pomiędzy usługodawcą a zamawiającym w formie pisemnej. Wyłączone są umowy, których przedmiotem,

---

² Dz.U. RP Nr 19, poz. 127.

³ Dz.U. RP Nr 13, poz. 92; patrz także H. Z a l e w s k i, *Ekonomiczne i prawne przesłanki racjonalnego wydatkowania*, Rzeczpospolita z dnia 19 stycznia 1996 r., nr 16.

⁴ Dz.U. Nr 63, poz. 494.

⁵ Dz.U. z 1958 r. Nr 3, poz. 7; por. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 1958 r. w sprawie dostaw i usług na rzecz jednostek państwowych.

⁶ Dz.Urz. WE L 209 z 24.07.1992 z późn. zm.

bez względu na sposób finansowania, jest nabycie, najem lub dzierżawa gruntu, istniejących budynków i innych nieruchomości lub prawo do nich. Zagadnienia te zostały bliżej scharakteryzowane w dalszej części rozważań. Zamówieniom publicznym podlegają jednak umowy o świadczeniu usług finansowych, zawartych w dowolnej formie równocześnie, przed lub po zawarciu umowy nabycia lub dzierżawy. Zamawiającym jest organ państwowy, samorządowy, instytucja prawa publicznego albo stowarzyszenie złożone z jednego lub większej liczby organów bądź instytucji prawa publicznego. Za instytucję prawa publicznego uważany jest każdy podmiot ustanowiony dla zaspokojenia potrzeb o charakterze powszechnym, posiadający osobowość prawną. Powinien być finansowany w przeważającej części przez organy państwowe albo samorządowe lub inne instytucje prawa publicznego. Usługodawcą jest osoba fizyczna lub prawna bądź instytucja publiczna oferująca świadczenie usług. Przy obliczaniu szacunkowej wartości zamówienia, zamawiający uwzględnia całkowite wynagrodzenie usługodawcy. Usługi prawnicze zostały wymienione w art. 9 dyrektywy i wykazane w kategorii pod poz. nr 21 i Centralnej Klasyfikacji Produktów (CPC), określonej w załączniku nr 3 do Wspólnego Słownika Zamówień pod poz. 861.

2. Dyrektywę Rady 93/36/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. koordynującą procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy⁷.

3. Dyrektywę Rady 93/37/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. dotyczącą koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane⁸.

4. Dyrektywę Rady 93/38/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. koordynującą procedury udzielania zamówień publicznych przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji⁹.

5. Dyrektywę Rady 92/13/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. koordynującą przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne odnoszące się do stosowania przepisów wspólnotowych w procedurach zamówień publicznych

---

⁷ Dz.Urz. WE L 199 z 9.08.1993 z późn. zm.

⁸ Dz.Urz. WE L 199 z 9.08.1993 z późn. zm.

⁹ Dz.Urz. WE L 199 z 9.08.1993 z późn. zm.

podmiotów działających w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji¹⁰.

6. Dyrektywę Rady 89/665/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych, odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane¹¹.

7. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2195/2002 z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV), mającego zastosowanie także do EOG¹². Ustanawia on jednolity system klasyfikacji stosowany do zamówień publicznych w Europie. Ma zasadniczy wpływ na czytelność zamówień, ich przejrzystość oraz otwartość dla wszystkich podmiotów. Państwa członkowskie powinny posiadać jednolity system przy opisywaniu towarów i usług oraz takie same odpowiadające im kody alfanumeryczne, pokonujące bariery językowe. CPV składa się ze słownika głównego oraz słownika uzupełniającego. Słownik główny określa nazwy dostaw, robót budowlanych, usług i posiada 9-cio cyfrowe kody. Pod poz. 740000000-9 występują usługi profesjonalne w zakresie prawa. Ostateczne wdrożenie rozporządzenia nastąpi po modyfikacji norm prawa krajowego.

Niezależnie od tego zostały wdrożone na ogólnych zasadach:

1) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/18/EC z dnia 31 marca 2004 r. koordynująca procedury udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi, tzw. dyrektywa klasyczna¹³.

2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2004/17/EC z dnia 31 marca 2004 r. koordynująca procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, tzw. dyrektywa sektorowa¹⁴. Obie dyrektywy dopuszczają możliwość przesyłania ogłoszeń o zamówieniach publicznych do publikacji w Dz.Urz. Unii Europejskiej za pomocą środków elek-

---

¹⁰ Dz.Urz. WE L 76 z 23.03.1992 z późn. zm.

¹¹ Dz.Urz. WE L 395 z 30.12.1989 z późn. zm.

¹² Dz.Urz. WE L 340 z 16.12.2002, s. 1 i nast. Zmiana: rozporządzenie Komisji WE Nr 2151/2003 z dnia 16 grudnia 2003 r.

¹³ Dz.Urz. L 134/114 z 30.04.2004; patrz także D. P i a s t a, *Prościej i nowocześnie*, Rzeczpospolita z dnia 9 maja 2004 r., nr 116.

¹⁴ Dz.Urz. L 134/1 z 30.04.2004.

tronicznych. Dyrektywa „klasyczna” przewiduje możliwość zastosowania w aukcji elektronicznej systemów zamówień dynamicznych oraz dialogu konkurencyjnego. Upraszczają one procedury udzielania zamówień przy wykonywaniu zadań społecznych i z tytułu ochrony środowiska.

Implementowanie w szerokim zakresie bardzo obszernej unijnej regulacji prawnej zamówień publicznych przyczyni się do ujednoczenia i realizacji jego podstawowych zasad. Stwarza gwarancję, że środki unijne zostaną wydatkowane z zachowaniem obowiązujących procedur.

Wyłączenie spod działania ustawy

Enumeratywnie wymieniono w art. 4 ustawy przypadki, w których nie stosuje się jej do:

1. Zamówień udzielanych na podstawie procedury organizacji międzynarodowej lub międzynarodowej instytucji finansowej, umów zawieranych między rządem Rzeczypospolitej Polskiej i rządami państw członkowskich Paktu Północnoatlantyckiego dotyczących stacjonowania wojsk oraz umowy międzynarodowej, której stroną jest Rzeczpospolita Polska w zakresie jej realizacji.

2. Zamówień Narodowego Banku Polskiego związanych z wykonywaniem przez niego zadań przypisanych na mocy ustawy.

3. Zamówień, których przedmiotem są usługi tam określone, w tym nabycie własności i innych praw do nieruchomości (art. 4 pkt 3 lit. i). Nie zdefiniowano pojęcia innych praw do nieruchomości, dlatego należy skorzystać z wykładni pojęcia tych praw na podstawie przepisów kodeksu cywilnego. Zalicza się do nich ograniczone prawa rzeczowe i prawa obligacyjne. Z kolei do praw obligacyjnych należą najem i dzierżawa¹⁵. Identycznie zostało to uregulowane w Dyrektywie Rady 92/50/EWG i w pkt 26 Dyrektywy Rady 93/38/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. koordynującej procedury udzielania zamówień publicznych przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji.

4. Umów z zakresu prawa pracy.

---

¹⁵ WIK, *Czy najem i dzierżawa podlegają ustawie*, Rzeczpospolita z dnia 21 kwietnia 2004 r., nr 94.

5. Zamówień objętych tajemnicą państwową lub jeżeli tego wymaga istotny interes bezpieczeństwa państwa.

6. Jednostek sektora finansowego i innych państwowych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, którym przyznano w drodze ustawy lub decyzji administracyjnej wyłączne prawo do świadczenia tych usług.

7. Przyznawania dotacji ze środków publicznych na podstawie ustaw.

8. Zamówień i konkursów, których wartość nie przekracza w złotych równowartości kwoty 6.000 euro.

9. Zamówień udzielanych przez podmioty wymienione w art. 3 ust. 1 pkt 5 i 6, finansowanych z udziałem środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, przeznaczonych na modernizację gospodarstw rolnych¹⁶.

Usługi w zamówieniach publicznych

Definicja usług jest identyczna jak w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych¹⁷. Usługą w rozumieniu art. 2 pkt 10 nowej ustawy jest wszelkie świadczenie, którego przedmiotem nie są roboty budowlane lub dostawy¹⁸. Wśród 13 rodzajów będących przedmiotem postępowania o udzielenie zamówienia ustawodawca wymienił usługi prawnicze. Do wszystkich wymienionych usług zamawiający może nie stosować przepisów ustawy w przedmiocie:

a) wstępnych ogłoszeń informacyjnych,

b) terminów,

c) wadium,

d) zakazu ustalania kryteriów oceny ofert na podstawie właściwości wykonawcy oraz innych, jak wartości zamówienia przesłanek wyboru trybu:

– negocjacji z ogłoszeniem,

– negocjacji bez ogłoszenia,

---

¹⁶ Dodany art. 107 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie i uchyleniu niektórych ustaw w związku z uzyskaniem przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej, Dz.U. Nr 96, poz. 959.

¹⁷ Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.

¹⁸ Bliżej R. S z t y k, *Zamówienia publiczne w praktyce notarialnej*, Rejent 2002, nr 1, s. 13-33.

– zapytania o cenę,
e) dla zamówień określonych w pkt 3-13 (prawniczych), a także przesłanek wyboru trybu zamówień z wolnej ręki, bez obowiązku zatwierdzenia jego przez prezesa UZP.

W razie zbiegu tych usług z innymi usługami, dostawami lub robotami budowlanymi do udzielania zamówień stosuje się przepisy dotyczące tego przedmiotu, którego wartościowy udział jest największy. Nie można w celu uniknięcia procedur udzielania zamówień łączyć innych zamówień z usługami. Do usług prawniczych, w myśl załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2004 w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU)¹⁹, zostały zaliczone usługi notarialne. Klasyfikacja ta jest stosowana w statystyce, ewidencji dokumentacji, rachunkowości oraz w urzędowych rejestrach i systemach informacyjnych administracji publicznych. Ma więc szerokie zastosowanie do zamówień publicznych. Również pod rządem poprzednio obowiązujących przepisów usługi notarialne były zaliczone do usług prawniczych pod poz. 74.11.15-00.10 Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług.

Odrębnym i kontrowersyjnym problemem jest rozstrzygnięcie kwestii, na ile czynność notarialna może być uważana za usługę w świetle prawa o notariacie.

Zakres stosowania ustawy

Zamówieniami publicznymi są umowy odpłatne, zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane (art. 2 pkt 13).

Przepisy ustawy stosuje się do udzielania zamówień przez:

1. Jednostki sektora finansów publicznych wymienione w art. 5 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych²⁰.

---

¹⁹ Dz.U. Nr 89, poz. 844. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 maja 2004 r. Dla celów podanych w przepisie stosuje się poprzednią klasyfikację z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 1997 r., Dz.U. Nr 42, poz. 264 ze zm., najpóźniej do dnia 31 grudnia 2005 r. Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), Dz.U. Nr 33, poz. 289, weszła w życie z dniem 1 maja 2004 r. nowa klasyfikacja działalności.

²⁰ Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148.

2. Inne państwowe jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

3. Inne osoby prawne, utworzone w szczególnym celu zaspokojenia potrzeb o charakterze powszechnym nie mającym charakteru przemysłowego, o ile wymienione podmioty pojedynczo albo wspólnie, bezpośrednio bądź pośrednio przez inny podmiot finansują je w ponad 50%, lub posiadają ponad połowę udziałów, albo akcji, albo też sprawują nadzór nad organem zarządzającym, bądź mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego, lub zaradzającego.

4. Inne podmioty ściśle określone w ustawie, przy których występują także wymienione kryteria.

Zakres przedmiotowy ustawy został doprecyzowany i rozszerzony w poniższych przepisach:

1) w art. 189 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami²¹ przy wyłanianiu zarządcy lub przedsiębiorcy nieruchomościami stanowiącymi zasoby określone w art. 20,

2) w art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych²² przy wyborze zarządzającego środkami FRD, odbywanego w trybie negocjacji z ogłoszeniem lub negocjacji bez ogłoszenia (stosuje się odpowiednio),

3) w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych:

a) w art. 28 ust. 4 postanawiającym, że jednostki sektora finansów publicznych dokonują zakupów towarów, usług i robót budowlanych,

b) w art. 92 pkt 5, że zlecenie zadań powinno odbywać się przez wybór najkorzystniejszej oferty,

4) w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnic²³ przy wyborze organizatora kształcenia prowadzącego specjalizację finansową ze środków publicznych (stosuje się odpowiednio),

5) w art. 41 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych²⁴ przy wyborze wykonawcy prac,

---

²¹ Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.

²² Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.

²³ Dz.U. z 2001 r. Nr 57, poz. 602 ze zm.

²⁴ Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116.

6) w art. 213 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska²⁵ przy zleceniach opisanych w ustawie na okres od 5 do 8 lat,

7) w art. 76 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia²⁶ przy zawieraniu umów o udzielenie świadczeń zdrowotnych (stosuje się odpowiednio art. 29 i 30 ustawy o zamówieniach publicznych).

Przepisy ustawy stosuje się także do wspólnot mieszkaniowych, w których gmina ma przewagę współwłasności nieruchomości wspólnej w granicach określonych w ustawie²⁷. Przeważa także pogląd, że przepisom ustawy podlega Telekomunikacja Polska SA. Przeciwnicy jego uważają, że nie stosuje się w tym przypadku ustawy w drodze wykładni art. 130 ust. 4, jako że usługi te spełnia również inny operator na tym samym obszarze geograficznym i na tych samych warunkach²⁸.

Zasady udzielania zamówień

Na zamawiającym, którym jest osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej ciąży obowiązek przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia. Powinno być ono przeprowadzone z zachowaniem uczciwej konkurencji oraz równego traktowania stron. Zasady te są z kolei określone w ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji²⁹, w ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i kon-

---

²⁵ Dz.U. Nr 62, poz. 627 ze zm.

²⁶ Dz.U. Nr 45, poz. 391 ze zm.

²⁷ Patrz R. K r u p a - D a b r o w s k a, *Targi o ustawowe przetargi*, Rzeczpospolita z dnia 8-9 maja 2004 r., nr 107.

²⁸ Bliżej DP, *Potentat nie chce przetargów*, Rzeczpospolita z dnia 26 maja 2004 r., nr 122.

²⁹ Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503. Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie i uchynieniu niektórych ustaw w związku z uzyskaniem przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej, Dz.U. Nr 96, poz. 959, wdrożono Dyrektywę Wspólnot Europejskich 84/450/EWG z dnia 10 września 1984 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących reklamy wprowadzającej w błąd, Dz.Urz. WE L 250 z 19.09.1984 oraz Dyrektywę 97/55/WE z dnia 6 października 1997 r., zmieniającą powyższą dyrektywę, dotyczącą reklamy wprowadzającej w błąd w celu włączenia do niej reklamy porównawczej, Dz.Urz. WE L 290 z 23.10.1997.

sumentów³⁰, w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz o zmianie niektórych innych ustaw³¹, nowelizującej dotychczasowe przepisy i wdrażającej wymienione tam dyrektywy. Ponadto na zasadzie art. 43 cytowanej ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. wdrożono Dyrektywę 98/27/WE z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów³². Pierwsza ustawa normuje zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji w działalności gospodarczej i w usługach w interesie publicznym, przedsiębiorców oraz klientów, a zwłaszcza konsumentów, druga zaś określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowania w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Każda z nich inaczej zdefiniowała pojęcie przedsiębiorcy. W rozumieniu pierwszej ustawy są nimi osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej, które prowadząc nawet ubocznie działalność zarobkową lub zawodową uczestniczą w działalności gospodarczej (art. 2). W myśl drugiej, za przedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej³³, czyli osobę fizyczną, osobę prawną oraz nie mającą osobowości prawnej spółkę prawa handlowego, która zawodowo, we własnym imieniu podejmuje i wykonuje również zarobkową działalność usługową (art. 2 ust. 1), z wyjątkami tam wymienionymi. Ponadto jest nią osoba fizyczna, osoba prawna, a także jednostka organizacyjna nie mająca osobowości prawnej organizująca lub świadcząca usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo działalności gospodarczej.

Uniwersalna definicja przedsiębiorcy zawarta jest w art. 43¹ k.c. Za przedsiębiorcę uważa się osobę fizyczną i jednostkę organizacyjną prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Przedsiębiorca działa pod firmą, którą jest przy osobach fizycznych jej imię i nazwisko.

---

³⁰ Dz.U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804.

³¹ Dz.U. Nr 93, poz. 891.

³² Dz.Urz. WE L 166 z 11.06.1998.

³³ Dz.U. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm.

Artykuł 4 ustawy z dnia 28 maja 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (przekazanej do Senatu) za przedsiębiorcę uznaje osobę fizyczną, osobę prawną i jednostkę organizacyjną nie będącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną prowadzenia we własnym imieniu działalności gospodarczej. Uznaje się również za niego wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej działalności gospodarczej. Prawodawca konsekwentnie zmierza do zunifikowania przepisów i uznania również notariusza za przedsiębiorcę w rozumieniu tej ustawy. Znalazło to wyraz w projekcie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 6 lutego 2004 r., druk sejmowy nr 2496. W art. 11 projektu legislator zaproponował uchylenie art. 24a ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, postanawiającego, że notariusz nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo działalności gospodarczej, który utraci moc na zasadzie art. 53 ustawy. W konsekwencji tych zmian notariusz podlegałby zasadom obowiązującym przedsiębiorcę, w tym wpisowi do ewidencji gospodarczej. Propozycja ta godzi w status zawodowy notariusza jako funkcjonariusza publicznego i osobę zaufania publicznego, sporządzającego zlecone mu przez ustawę czynności notarialne o charakterze publicznoprawnym, dlatego należy zgodzić się w całości z krytyką przedstawionej propozycji, wyrażoną we wspólnym wystąpieniu Porozumienia Samorządów Zawodów Prawniczych i Organizacji Prawniczych (także KRN) z dnia 31 marca 2004 r., skierowaną do Sejmu. Odstąpienie od tych propozycji legislacyjnych i utrzymanie *status quo* dotychczasowego rozwiązania prawnego, określającego pozycję zawodową notariusza jest konieczne i znajduje oparcie w *ratio legis*.

Prezentowane rozwiązania prawne nie biorą pod uwagę innych definicji przedsiębiorcy, stworzonych na użytek odrębnych ustaw. Nie podejmując dalszych rozważań, należy stwierdzić, że pozycja prawna notariusza w procedurach zamówień publicznych nie została precyzyjnie i jednoznacznie określona. Przepisy prawa unijnego, omawiana ustawa, kierunek orzecznictwa³⁴ oraz wykładnia naczelnych organów administracji publicznej przesądzą o zaliczeniu czynności notarialnych do usług

---

³⁴ Wyrok SN z dnia 26 lutego 2004 r. III SZ 4/03 uchylił uchwałę KRN zakazującą notariuszowi uczestniczenia w przetargach na sporządzenie czynności notarialnych przy realizacji przepisów o zamówieniach publicznych. Wyrok SN z dnia 7 kwietnia 2004 r.

prawniczych. Okoliczność ta determinuje stosowanie procedur obowiązujących przy zamówieniach publicznych, z zachowaniem zasad przewidzianych w prawie o notariacie.

Postępowanie o udzielenie zamówienia jest jawne. Wykonują je osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm³⁵. Postępowanie jest prowadzone w języku polskim, a tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach zamawiający może wyrazić zgodę na złożenie wniosku i innych dokumentów również w jednym z języków powszechnie używanych w handlu międzynarodowym lub języku kraju, w którym zamówienie jest udzielane³⁶.

Podstawowymi trybami udzielenia zamówienia są:

1) przetarg nieograniczony, w którym w odpowiedzi na publiczne ogłoszenie o zamówieniu oferty mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy; jeżeli wartość zamówienia przekracza równowartość kwoty 60.000 euro, zamawiający przekazuje ogłoszenie o zamówieniu prezesowi UZP, który żąda wniesienia wadium,

---

III SK 26/04 dokonał wykładni § pkt 2 Kodeksu Etyki Zawodowej Notariusza przy stosowaniu konkurencyjnych kwot wynagrodzenia za sporządzone czynności notarialne; patrz I. L e w a n d o w s k a, *Nieetyczny zakaz w kodeksie etyki*, Rzeczpospolita z dnia 8 kwietnia 2004 r., nr 84 oraz A. M i c h a ł s k i, *Szkodliwe ograniczenia*, Rzeczpospolita z dnia 12 maja 2004 r., nr 110. Zdaniem C. Banasińskiego, prezesa UZP, „[n]otariusze tak samo jak inni przedsiębiorcy powinni konkurować ze sobą ceną usług z pożytkiem dla wszystkich klientów”. Wyrok TK z 10 grudnia 2003 r. K 49/01 orzekł, że art. 5 pr. o not. i rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 kwietnia 1991 r. w sprawie taksy notarialnej są niezgodne z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przepisy te tracą moc z dniem 30 czerwca 2004 r. Ustawą z dnia 14 maja 2004 r. o zmianie ustawy – Prawo o notariacie (przekazana do Senatu) nadano nowe brzmienie art. 5, a nadto dodatkowo zajęto stanowisko w sprawie utworzenia Izby Notarialnej w okręgu Sądu Apelacyjnego w Szczecinie.

³⁵ A. K o w a ł c z y k, A. M i n k o w i c z - F l a n e k, *Oferent oferentowi nie równy*, Rzeczpospolita z dnia 9 kwietnia 2004 r., nr 85. Autorzy omawiają problem korupcji w zamówieniach publicznych.

³⁶ Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, języka polskiego używa się w obrocie prawnym na terytorium RP pomiędzy podmiotami polskimi oraz gdy jedna ze stron jest podmiotem polskim, Dz.U. Nr 90, poz. 999. Zasadnicze zmiany, obejmujące także przepisy dostosowawcze do prawa unijnego, zostały dokonane ustawą z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o języku polskim, Dz.U. Nr 92, poz. 878. W myśl art. 1, w nowym brzmieniu przepisy ustawy dotyczą ochrony języka polskiego, używania go w realizacji zadań publicznych oraz w obrocie i zakresie prawa pracy na terytorium RP.

2) przetarg ograniczony, w którym w odpowiedzi na publiczne ogłoszenie o zamówieniu wykonawcy składają wnioski o dopuszczenie do udziału w przetargu, a oferty składają jedynie zaproszeni wykonawcy, nie mniej niż 5, a nie więcej niż 20.

Ponadto zamawiający może udzielić zamówienia w trybie:

1) negocjacji z ogłoszeniem, w którym po publicznym ogłoszeniu o zamówieniu zamawiający negocjuje warunki umowy w sprawie zamówienia publicznego z wybranymi przez siebie wykonawcami, a następnie zaprasza ich do składania ofert, o ile zostaną spełnione przesłanki ustawowe,

2) negocjacji bez ogłoszenia, w którym zamawiający negocjuje warunki umowy z wybranymi przez siebie wykonawcami, a następnie zaprasza ich do składania ofert, o ile zostaną spełnione przesłanki ustawowe,

3) zamówienia z wolnej ręki, w którym zamawiający udziela zamówienia po negocjacjach tylko z jednym wykonawcą w razie zaistnienia warunków ustawowych,

4) zapytania o cenę, w którym zamawiający kieruje pytanie o cenę do wybranych przez siebie wykonawców i zaprasza ich do składania ofert. Do składania ofert zaprasza się taką ilość wykonawców, która zapewnia konkurencję oraz wybór najkorzystniejszej z co najmniej pięciu ofert. Każdy z wykonawców może zaproponować tylko jedną cenę i nie może jej zmienić. Nie prowadzi się negocjacji w sprawie cen. Zamówienie otrzymuje wykonawca, który zaoferował najkorzystniejszą ofertę. Przedmiotem tego trybu mogą być dostawy lub usługi powszechnie dostępne, o ustalonych standardach jakościowych, a wartość zamówienia nie może przekroczyć równowartości 60.000 euro,

5) aukcji elektronicznej, w którym za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej wykonawcy składają kolejne korzystniejsze oferty (postąpienia) podlegające automatycznej klasyfikacji. Przedmiotem tego trybu mogą być dostawy powszechnie dostępne o ustalonych standardach jakościowych. Wartość zamówienia nie może przekroczyć 60.000 euro. Oferta musi być złożona pod rygorem nieważności w postaci elektronicznej, opatrzona bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Podlega automatycznej klasyfikacji na podstawie cen. Przestaje wiązać, gdy inny wykonawca złoży ofertę korzystniejszą. Zamawiający udziela zamówienia wykonawcy, który zaoferował najniższą cenę.

Ogłoszenia przekazywane są prezesowi UZP pisemnie, faksem lub drogą elektroniczną za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej; pisemnie, faksem lub drogą elektroniczną Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich. Publikuje się je odpowiednio w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej³⁷.

Zarówno do czynności zamawiającego, jak i wykonawców stosuje się przepisy kodeksu cywilnego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej (art. 14). W zasadzie postępowanie o udzielenie zamówienia przygotowuje i przeprowadza zamawiający. Może on powierzyć te czynności własnej jednostce organizacyjnej lub osobie trzeciej. Podmioty te działają jako pełnomocnicy. Dla zachowania obiektywności osoby wymienione w art. 17 są *ex lege* wyłączone z postępowania o udzielenie zamówienia. Osoby wykonujące czynności w postępowaniu składają pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania pisemne oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności stanowiącej przesłanki ich wyłączenia. Odpowiedzialnym za przygotowanie i przeprowadzenie postępowania jest kierownik zamawiającego. Powołuje on komisję przetargową, jeżeli wartość zamówienia przekracza równowartość 60.000 euro. Wykonawcy mogą wspólnie ubiegać się o udzielenie zamówienia. Z postępowania o udzielenie zezwolenia wyklucza się wykonawców i inne podmioty wymienione w art. 24, w razie zaistnienia przesłanek tam opisanych.

Zamawiający może żądać od wykonawców wyłącznie oświadczeń i dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia wskazanych w ogłoszeniu specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub zaproszenia do składania ofert. Przy zamówieniach przekraczających 60.000 euro zamawiający żąda od wykonawcy dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu. Zostały one sprecyzowane w rozporządzeniu wykonawczym³⁸. Wynika z niego, że zamawiający może żądać dokumentów tam wymienionych w formie oryginałów lub ksero-

³⁷ Patrz bliżej rozporządzenie prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 2004 r. w sprawie wzorów ogłoszeń przekazywanych Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych oraz Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, Dz.U. Nr 48, poz. 460.

³⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie rodzaju dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, Dz.U. Nr 71, poz. 645.

kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez wykonawcę. W razie gdy w kraju pochodzenia osoby bądź w kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, nie wydaje się żądanych dokumentów, zastępuje się je dokumentem zawierającym oświadczenie złożone przed notariuszem, właściwym organem sądowym, administracyjnym albo organem samorządu zawodowego, lub gospodarczego odpowiednio z kraju pochodzenia osoby, bądź kraju, w którym wykonawca ma siedzibę, albo miejsce zamieszkania. Oświadczenie powinno zawierać dane wymienione w § 2 ust. 1 rozporządzenia, czyli że nie otwarto jego likwidacji, nie ogłoszono upadłości, nie orzeczono wobec niego zakazu ubiegania się o zamówienie, że nie zalega i uiszcza podatki, że odroczone lub rozłożono na raty zaległe płatności lub wstrzymano wykonanie decyzji właściwego organu, a nadto oświadczenie o niekaralności.

W myśl art. 49, przedmiot zamówienia opisuje się w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, umożliwiających uczciwą konkurencję. Zamawiający mogą w ogłoszeniach warunkować osiągnięcie przez wykonawców określonej wysokości obrotu rocznego działalności gospodarczej. Wymóg ten stawia część przedsiębiorstw w mniej korzystnej sytuacji, np. mniejsze przedsiębiorstwa nie osiągające takiego obrotu. Jest to wbrew zasadzie honorowania przywileju wolnej konkurencji³⁹. Za podstawę wartości zamówienia bierze się całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy bez podatku od towarów i usług, ustalone przez zamawiającego z należytą starannością⁴⁰. Zamawiający nie może dla uniknięcia stosowania ustawy dzielić zamówienia na części lub zaniżać jego wartość. Przy zamówieniach na usługi finansowe wartością zamówienia są opłaty, prowizje, odsetki i inne podobne świadczenia. Wykonawca może złożyć jedną ofertę za zgodą zamawiającego, może nastąpić złożenie oferty wariantowej, jeżeli cena nie jest jedynym kryterium wyboru. Zamawiający sporządza pisemny protokół z postępowania zawierający opis przedmiotu, informację o trybie udzielenia zamówienia, informację o wykonawcach, cenę i inne istotne

---

³⁹ Bliżej S. W i k a r i a k, *Subiektywizm ogranicza konkurencję*, Rzeczpospolita z dnia 26 lutego 2004 r., nr 48.

⁴⁰ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 marca 2004 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro, stanowiącego podstawę przeliczenia wartości zamówień publicznych, Dz.U. Nr 40, poz. 356.

elementy ofert oraz wskazanie wybranej oferty. Dokładna treść protokołu została omówiona w rozporządzeniu wykonawczym⁴¹.

Ustawa przewiduje szczególny tryb postępowania w postaci konkursu. Stanowi on publiczne przyrzeczenie, w którym przez ogłoszenie zamawiający przyrzeka nagrodę za wykonanie i przeniesienie prawa do wybranej przez sąd konkursowy pracy. Przedmiotem konkursu mogą być prace z zakresie planowania przestrzennego, projektowania urbanistycznego, architektoniczno-budowlanego oraz przetwarzania danych.

W postępowaniu na udzielenie koncesji na roboty budowlane mogą uczestniczyć wykonawcy spełniający warunki określone przez zamawiającego. Do jej udzielenia stosuje się odpowiednio przepisy o przetargu nieograniczonym, przetargu ograniczonym lub negocjacjach z ogłoszeniem.

Zamówienia sektorowe stosuje się do zamówień udzielanych przez podmioty wymienione w ustawie w celu wykonania określonych rodzajów działalności, jeżeli wartość zamówienia przekracza równowartość kwoty 400.000 euro dla dostaw lub usług oraz 5.000 000 euro dla robót budowlanych.

Umowy w zamówieniach publicznych

Do umów w sprawach zamówień publicznych stosuje się przepisy kodeksu cywilnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej. Umowa powinna być zawarta pod rygorem nieważności w formie pisemnej, chyba że przepisy odrębne wymagają formy szczególnej (art. 139 ust. 2). Umowy są jawne i podlegają udostępnieniu na warunkach przewidzianych w przepisach o dostępie do informacji publicznej. Wprowadzona w szerokim zakresie jawność postępowania niesie za sobą ryzyko wykorzystania przez wykonawców informacji z protokołów postępowań do zawyżania ceny. Może się okazać, że ograniczenie jawności przewidziane w art. 8 jest niewystarczające dla zobiektywizowania procedur postępowań. Jawność protokołu przewiduje art. 96 ust. 3, natomiast załączników do niego dopiero po dokonaniu wyboru najkorzystniejszej oferty lub unieważnienia postę-

---

⁴¹ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, Dz.U. Nr 71, poz. 646.

powania⁴². Zakres świadczenia z umowy powinien być identyczny z jego zobowiązaniem wynikającym z oferty. Zmiana umowy może nastąpić tylko w razie zaistnienia okoliczności, których nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy lub są one korzystne dla zamawiającego (art. 144 ust. 1). Umowę zawiera się na czas oznaczony. Jest ona nieważna z mocy prawa w części wykraczającej poza określenie przedmiotu zamówienia w specyfikacji lub jeżeli zaistnieją warunki podane w art. 146 ustawy⁴³. W tym kontekście można również dopuścić możliwość odstąpienia od umowy przez wykonawcę, o ile zaistnieją warunki przewidziane w ustawie. Odstąpienie od umowy będzie wówczas zgodne z zasadą swobody umów wynikającą z art. 353¹ k.c.⁴⁴

Zamawiający może żądać od wykonawcy zabezpieczenia należytego wykonania w razie zaistnienia warunków ustawowych. Mogą być z niego dochodzone roszczenia w razie niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. O rodzaju wnoszonego zabezpieczenia decyduje wykonawca. Może być ono wniesione w pieniądzu, poręczeniach bankowych, gwarancjach bankowych i ubezpieczeniowych oraz poręczeniach przez określone podmioty. Za zgodą zamawiającego zabezpieczenie może być wnoszone także w wekslach, z poręczeniem wekslowym banku, przez ustanowienie zastawu na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego albo przez ustanowienie zastawu rejestrowego na podstawie obowiązujących przepisów. Zabezpieczenie podlega zwrotowi w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez zamawiającego za należycie wykonane.

Środki odwoławcze i zaskarżenia

Centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach zamówień publicznych, jest Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, nad

---

⁴² Patrz S. W i k a r i a k, *Ryzykowna jawność*, Rzeczpospolita z dnia 15 marca 2004 r., nr 63.

⁴³ Patrz S. W i k a r i a k, *Zmiana reguł w trakcie gry*, Rzeczpospolita z dnia 24 lutego 2004 r., nr 46.

⁴⁴ Tak wyrok SN z dnia 10 kwietnia 2003 r. III CKN 1320/00, wydany pod rządem obowiązywania art. 76 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych, Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664, o podobnej treści jak art. 44 ust. 1 obecnej ustawy; patrz również I. L e w a n d o w s k a, *Budowa szkoły przerwana z braku pieniędzy*, Rzeczpospolita z dnia 20 maja 2004 r., nr 117.

którym nadzór sprawuje Prezes Rady Ministrów. Prezes UZP przeprowadza kontrolę udzielania zamówień. Rada zamówień publicznych przewidziana w ustawie jest organem doradczo-opiniodawczym prezesa.

Do rozpatrywania odwołania od oddalenia lub odrzucenia protestów wnoszonych w postępowaniu o udzielenie zamówienia przewidziano instytucję arbitrów⁴⁵. Listę arbitrów prowadzi i ogłasza prezes UZP w Biuletynie Zamówień Publicznych. Arbitrem może być osoba, która jest obywatelem polskim, posiada wyższe wykształcenie i pełną zdolność do czynności prawnych, korzysta z pełni praw publicznych, nie była prawomocnie skazana za przestępstwa umyślne i w ciągu 5 lat nie została skreślona z listy arbitrów z powodu rażącego naruszenia obowiązków. Prezes UZP prowadzi nabór na listę arbitrów raz na 3 lata. Uprawnionymi do zgłaszania kandydatów są również okręgowe izby radców prawnych i okręgowe rady adwokackie. Wpis na listę arbitrów następuje w drodze decyzji administracyjnej, po zdaniu egzaminu ze znajomości przepisów o zamówieniach publicznych przed komisją powołaną przez prezesa UZP. Kadencja arbitra trwa 6 lat. Podlega on ochronie prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym i otrzymuje wynagrodzenie za wykonywane czynności. Arbitr może być wyznaczony przez prezesa UZP na obserwatora przy postępowaniach, których równowartość dostaw lub usług przekracza 5.000 000 euro. Nie może być wyznaczony do rozpoznania odwołania, w którym brał udział jako obserwator. Obserwatorowi przysługuje wynagrodzenie za jego czynności.

Z niewiadomych przyczyn ustawodawca nie przewidział możliwości powołania na arbitra notariusza. Jest on osobą zaufania publicznego i tym samym kompetentnym do pełnienia tej odpowiedzialnej funkcji. Predyspozycje i umiejętności zawodowe uzasadniałyby jego udział w postępowaniu, tym bardziej że w ustawodawstwach państw unijnych pozycja notariusza jest znaczna i uregulowana w ustawie.

Środki ochrony prawnej przysługują wykonawcom i uczestnikom konkursu oraz innym osobom, których interes prawny doznał uszczerbku w wyniku naruszenia przez zamawiającego przepisów ustawy. Należą do nich protest, odwołanie oraz skarga do sądu. Protest na czynności za-

---

⁴⁵ Bliżej rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie trybu wpisu na listę arbitrów, sposobu powoływania komisji egzaminacyjnej i przeprowadzania egzaminu oraz zakresu egzaminu, Dz.U. Nr 98, poz. 997.

mawiającego w toku postępowania oraz na zaniechanie czynności, do których jest obowiązany ustawą, można wnieść na piśmie do zamawiającego. Jest on dopuszczalny tylko przed zawarciem umowy.

Odwołanie od oddalenia lub odrzucenia protestu wnosi się do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w terminie 5 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia protestu. Do postępowania odwoławczego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego o sędzię polubownym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Odwołanie rozpatruje trzech arbitrów z listy, wskazanych przez prezesa UZP w terminie 15 dni od dnia jego wniesienia na jawnej rozprawie jeżeli nie podlega ono odrzuceniu. Zespół arbitrów, wydając wyrok, uwzględnia ustalenia dokonane w postępowaniu. Na wyrok zespołu arbitrów oraz ich postanowienie kończące postępowanie odwoławcze przysługuje skarga do sądu okręgowego właściwego dla siedziby albo miejsce zamieszkania zamawiającego. Skargę wnosi się za pośrednictwem prezesa UZP w terminie 7 dni od doręczenia orzeczenia. W postępowaniu tym stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego o apelacji, jeżeli ustawa nie postanawia inaczej. Sąd okręgowy rozpoznaje skargę niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia jej wpłynięcia do sądu. Od wyroku sądu nie przysługuje kasacja.

Reasumując, trzeba stwierdzić, że omawiana ustawa spełnia wymagania nowoczesnego aktu prawnego, odpowiadającego standardom europejskim. Została dostosowana do przepisów unijnych, a przy jej redakcji wykorzystano z dotychczasowych doświadczeń z realizacji poprzedniego rozwiązania prawnego. Wystąpiły jednakże nieliczne uchybienia w zakresie sprecyzowania niektórych instytucji, co wywołuje trudności interpretacyjne. Większość z nich zostanie wyjaśniona w drodze wykładni prezentowanej w doktrynie lub w orzecznictwie. Należy jednak już w tej chwili przedstawić wniosek *de lege ferenda* w przedmiocie jej nowelizacji i stworzenia możliwości, by notariusz również mógł być arbitrem. Ponadto istnieje potrzeba doprecyzowania zakresu przedmiotowego działania ustawy i zniesienia dostrzeżonych uchybień w postępowaniu przy udzielaniu zamówień.